

ting han kan takke tyskerne for). Til belysning av Hareids virksomhet i Kviteseid gjengir vi nedenfor en skrivelse fra statsadvokaten i Vestfold, Telemark og Aust-Agder til fylkesmannen i Telemark, datert 14. oktober 1941:

"Idet jeg tillater meg å vise til vår konferanse torsdag sistl. kan jeg meddele at jeg fra doktor Hareid har fått et sk. brev som lyder slik:

"Herr statsadvokat Jensen, Tønsberg. Fra advokat Olav Lien, Kviteseid, har jeg mottatt skriv om at de ønsker stadfestelse på at jeg er fraflyttet Kviteseid for godt. At dette er i overensstemmelse med det faktiske forhold - bekreftes. Som ny distriktsluge i Kviteseid er av Innenriksdepartementet konstituert dyrluge Eie".

Under henvisning til ovenstående tør jeg forespørre om herr Fylkesmannen er av den oppfatning at man i fylkesfører Hareids skriv kan se bekrefteelse på at han definitivt har oppgitt sin stilling som distriktsdyrluge i Kviteseid. Som jeg nevnte, er det påtalemyndighetens ønske å sikre seg mot at Hareid kommer tilbake som dyrluge og kanskje av økonomiske vanskeligheter på ny er lettsindig med å utstede spritresepter. Noen straffefølgning med den uhygge og de konsekvenser som denne vil måtte medføre, bør en helst slippe. Påtalemyndigheten ønsker ro i det nevnte distrikt og da må den være sikret mot å få samme slags saker opp igjen. Sign. Sig. Jensen."

I en påtegning på statsadvokatens brev har fylkesmannen i Telemark bekreftet at hr. Hareid er å anse som endelig løst fra sin stilling som distriktsdyrluge i Kviteseid.

"Høyesterettsdommer" E. Reichborn Kjennerud er blitt skilt ved dom. Begrunnelsen er ekteskapsbrudd fra den høyst ærverdige herres side.

Propagandamøter. Innenriksdepartementet har den 20. februar 1945 sendt fylkesmennene et sirkulære om møteplikt. Det uttales her bl.a. at fylkesmannen med hjemmel i § 7 i fylkesmannsloven av 31. august 1944 har myndighet til å innkalle embets-, tjeneste- og ombudsmenn innen alle offentlige lokale forvaltningsorganer i fylket til å delta i offentlige eller lukkede møter - også politiske møter og også møter som ledes av andre enn fylkesmannen selv. Videre pekes det på at fylkesføreren etter lov av 12. oktober 1944 kan fordre enhver innen fylket til å møte for seg når han finner det nødvendig til varetakelse av de oppgaver som påhviler ham. I tilslutning hertil uttaler Innenriksdepartementet at både fylkesmenn og fylkesførere bør vise varsomhet ved innkalling av offentlige tjenestemenn til møter og at de i hvert fall hvor det gjelder møter som kan sies å ha politisk preg forutsettes å handle i samråd med hverandre.

Etter det vi kjenner til har N.S. i den senere tid vist noe mer forsiktighet når det gjelder å innkalle offentlige tjenestemenn til møter hvor det drives propaganda for partiet. Foranlediget ved ovennevnte sirkulære finner vi imidlertid å burde innskjerpe parolen om at propagandamøter av enhver art er boykottet. Dette gjelder selvsagt også møter som arrangeres av en fylkesmann eller fylkesfører med hjemmel i en av de nevnte lovbestemmelser.

Blokaden av offentlige stillinger. Denne parole er nå alminnelig kjent og det viser seg da også overmåte vanskelig å få ledige offentlige stillinger besatt. Imidlertid hender det framdeles at også folk utenfor N.S. egen krets melder seg som søkere og med den minimale konkurranse her er idag kan de også som regel regne med å bli ansatt. Vi har fått oppgave over en del slike blokadebrytere fra den senere tid, bl.a. innen sentraladministrasjonen.

Således er flere stillinger innen Næringsdepartementets avdeling for industriforsyning blitt besatt på denne måte, likeså et par assistentposter i Landbruksdepartementet og Politidepartementet. Det sier seg selv at disse ansettelse vil bli tatt opp til revisjon så snart vårt land igjen er fritt. Blokadebryterne vil da bli husket. Unntatt fra blokaden er som kjent bare leger, sykehusbetjening og pleierpersonale, mannskap og befal ved landets brannvesner samt det personale i det sivile luftvern som har møteplikt ved flyalarm.

Mappe 57
Eksp. 7 A.
Dato 2. 10. 44.
Avd. 3A-598/44
Lnr. 5646

STATSTJENESTEMANNEN

Nr. 7. Oslo den 2. oktober 1944.

Vår egen front. I okkupasjonstiden har embets- og tjenestemenn hatt sine spesielle oppgaver og problemer ved siden av dem som reiser seg for andre borgere av et hærtatt land. Vanskelighetene meldte seg i samme øieblikk som fienden overtok den faktiske maktutøvelse i landet. Og da tyskerne høsten 1940 kastet masken og gav oss de kommisariske, begynte trengselstiden for for alvor for statstjenestens folk. Parolen var at vi skulle fortsette i stillingene så lenge det lot seg gjøre å utrette nyttig arbeid, og at selv sagt ingen måtte gå fiendens ærender. Detaljerte retningslinjer kunne ikke gis. Tjenestemennene har stort sett selv måttet ta standpunkt til hva de kunne gjøre til beste for landet i sine stillinger. Vi skal ikke søke å gi noen vurdering av tjenestemennenes innsats i denne tiden, men slår fast at den del av hjemmefronten som vi skal holde, er blant de viktigste frontavsnitt. Alle som arbeider i statstjenesten må være klar over dette.

Til tross for at makthaverne har "rensket ut" ved avskjedigelser og arrestasjoner og søkt å gjennomsyre statene med sine lydige lakeier, består det gamle maskineri i det store og hele på de fleste områder, slik at det i hvert fall kan tre i funksjon på kort varsel. Om kort tid vil betydningen av dette vise seg. Da, og spesielt i overgangstiden vil vi få merke hvor viktig det er at tjenestemennene har almenhetens tillit. Dette tillitsforhold er utvilsomt styrket, etter hvert som forståelsen av tjenestemennenes innsats på hjemmefronten har bredt seg. Men desverre ennå finnes det enkelte innen våre egne rekker som ikke skjønner at tjenestemennene har en ubegrenset plikt til hjelpsomhet mot gode nordmenn og til å avbøte virkningene av overgrep fra N.S. og tysk side. Disse få kan gjøre uoverskuelig skade, især ved å svekke den gjensidige tillit, som er nødvendig for samholdet på hjemmefronten. Dette er vår siste advarsel til dem som bare tenker på sin egen sikkerhet.

Vi kan heller ikke tale om enkelte tjenestemenn, som selv regner seg for gode nordmenn av "forsiktighetshensyn" opptrer på en slik måte både overfor publikum og i konferanser med andre offentlige myndigheter at folk ikke vet hvor de har dem. Det er en selvfølge at tjenestemennene skal vise sitt standpunkt på en utvetydig måte i all sin virksomhet og myndighetsutøvelse. Provokatorisk opptrreden vil være meningsløs slik som forholdene ennå er. Men det er så mange måter å meddele seg på. - Og folk skal vite hvor vi står.

Fellesnyttten foran egennyttten. Det er nå som ventelig var bestemt at inndragningen av tobakks og brennevinskortene ikke skal gjøres gjeldende for medlemmer av det statsbærende parti. NS folkene vil i den nærmeste fremtid få kort utdelt mot legitimering av sitt medlemskap. Ganske karakteristisk er det at utdelingen ikke som vanlig skal foregå gjennom landets forsyningsnænder, antagelig har de utvalgte på det nevrende tidspunkt liten lyst til å legitimere sitt medlemskap ved fullt dagslys på et offentlig kontor. Utdelingen skal i stedet foregå gjennom partiorganene, som i disse dager fra ett av korttrykkeriene har fått levert tobakks- og brennevinskort i så stort antall at man må gå ut fra at fortjente medlemmer skal få flere kort hver.

For advokatnytt gjengir vi: Søk ikke stillinger på anonyme annonser. Fra tid til annen kan man i avisene se annonser fra anonyme advokatfirmaer hvor det søkes etter unge jurister. Vi må på det sterkeste advare unge kolleger mot å svare på disse annonser. Makthaverne har for tiden et sterkt behov for unge jurister til å fylle de forskjellige stillinger som står ledige på grunn av statstjenestemennenes blokade, og vi må være forberedt på at de ikke vil unne seg for å bruke de gjenøste midler for å oppnå sin hensikt. Vi har således grunn til å tro at man nettopp ved anonyme annonser søker å få rede på unge jurister som kan beordres til de ledige stillinger.

Politietaten: Rekrutteringsforholdene innen politietaten blir stadig vanskeligere. Da det praktisk talt ikke melder seg ansøkere til politimester og politifullmektigembeter, har man - for å råde bot på den verste nød - måttet gjøre henvendelse til Arbeidsformidlingen om utskrivning av jurister til polititjeneste. Også denne framgangsmåte har imidlertid endt med fiasko, da som er utskrevet har klart å unndra seg tjenesten ved flukt eller på annen måte. - Når noen embets- eller tjenestemann har sagt opp sin stilling har han fått pålegg om å fortsette. Pålegget er gitt med hjemmel i lov av 17/12 1942 som gir adgang til å holde på politifolk i 6 måneder i tillegg til oppsigelsestiden. Når denne tiden har vært ute, og folkene har ansett seg løst fra sine stillinger og truffet disposisjoner deretter, er de blitt møtt med utskrivning til fortsatt tjeneste som "nasjonal arbeidsinnsats". Vanskelighetene med å skaffe folk ble særlig følebar etter tyskernes omfattende arrestasjoner av politifolk i august ifjor. Enkelte politikorps ble så sterkt tappet at de nærmest opphørte å eksistere. Utover høsten ble endel av de arresterte sluppet fri, men ca. 275 embets- og tjenestemenn ble overført til en egen konsentrasjonsleir i Tyskland (Statthof ved Danzig). Også senere er det fra tid til annen foretatt arrestasjoner av politifolk; således ble det nylig tatt 3 politifullmektiger i Oslo: Gjerde, Höylund og Flood. Andre forlater tjenesten ved flukt ut av landet. Særlig i de siste måneder er "savnet" av folk blitt så omfattende at det begyner å ta karakteren av masseflukt. Folk hvis politiske innstilling og holdning i tjenesten har vært helt uklanderlig, får følge med stripete elementer og NS-medlemmer, som vel for tiden føler seg sikrere utenfor landets grenser. Det kan således nevnes som et tidens tegn at NS-medlemmene politikaptein Nilson Refne og politibetjent Haanes, som begge var knyttet til politiets nye beredskapsavdelinger, antas å ha forlatt landet i sommer.

Rettferdighet. Den kjente N.S.mann, generalkonsul Dietrich Hilditch, har utenom rasjeneringen delt ut lkg. margarin pr. uke til arbeiderne og funksjonærene ved en margarinfabrikk som han eier. For dette forhold ble han av pris- og rasjeneringspolitiet forelagt en større bot. Forlegget ble imidlertid opphevet av riksadvokaten og saken henlagt etter straffeprosesslovens § 85, annet ledd - under henvisning til konferanse med minister Whist og "innhentede opplysninger" (som ikke var vedlagt saken). Samtidig fikk prispolitiet ordre til å iverksette den strengeste etterforskning mot mottakerne av margarin for å søke brøgt på det rene hva de hadde brukt den til.

Forslag om nye lover. Som vi tidligere har presisert har "den nasjonale regjering" som representant for okkupasjonsmakten ingen folkerettslig myndighet til å gi lovregler utover det som er strengt nødvendig av hensyn til samfundets virksomhet under okkupasjonen. Dette er det helt sikre utgangspunkt for det norske syn på den politiske situasjon idag. Så meget mer forbausende er det at myndighetene fra tid til annen får henvendelse fra ellers bra folk med forslag om lovvedtak i den ene eller annen retning - tiltak som kanskje i seg selv er utmerkede, men som på det nåværende tidspunkt ikke vil være egnet til annet enn å tjene nasjonens interesser. For det første vitner det om utillatelig naivitet hvis noen tror at nasjonene vil eller kan gjennomføre et tiltak uten hensyn til partiinteresser og korrupsjon. For det annet viser erfaring at ethvert lovtiltak på det mest skamløse blir utnyttet i propagandaen som bevis på maktthavernes lydhørhet overfor tidens krav og folkets sanne interesser. Dette moment gjør seg sterkere gjeldende jo bedre tiltaket i seg selv er. For det tredje må jo forslagsstilleren, hvis han tenker seg en smule om, vite at loven, om den blir gitt idag, øyeblikkelig vil miste enhver virkning når okkupasjonen er slutt, og at "rettigheter" eller "forpliktelser" som den måtte ha etablert, sannsynligvis vil bli betraktet som rene nulliteter og begrunne restitutionsplikt for enhver som måtte ha dratt fordel av loven. Og for det fjerde bør forslagsstilleren, om han har den ringeste psykologiske og politiske forståelse, innse faren for at et ellers godt tiltak, hvis det blir gjennomført av de nåværende maktthavere for lang tid fremover vil kunne bli kompromittert i den offentlige bevissthet, slik at det ikke vil være aktuelt politisk å søke det gjennomført i overskuelig fremtid etter okkupasjonen.

Den nye fylkesmannslov. Den 31. august d.å. er det utferdiget en "Lov om fylkesmenn", som gir et ganske karakteristisk bilde av den lovgivningsvirksomhet som utøves her i landet. Loven går ut på å legge alle offentlige forvaltningsgrener (utenom centraladministrasjonen, den geistlige og militære forvaltning, sikkerhetspolitiet og fylkesrevisjonen) inn under fylkesmannens myndighet. Gjennomføringen av en slik ordning er imidlertid en teknisk umulighet uten en gjennomgripende endring av strukturen i hele vårt forvaltningsapparat og en rekke av de spesiallover som det hviler på - noe som langt overskrider de nåværende maktthavernes evner. Med den bestand av fylkesmenn som partiet har vært i stand til å skaffe, ville jo ordningen, selv om den teknisk lot seg gjennomføre, lede til det rene kaos i forvaltningen. Dette er man da også under lovens forberedelse blitt klar over. Som siste paragraf i loven (§ 14) er det derfor tilføyet en bestemmelse som i realiteten gjør hele loven virkningsløs; det sies nemlig at de forskjellige forvaltningsorganer skal utøve sin myndighet som tidligere inntil det for hver enkelt er truffet særskilt bestemmelse om overføring til fylkesmannen. Loven skyldes opprinnelig et forlangende fra Reichkommisariat som her som så ofte ellers i sin arvenhet ikke hadde noen anelse om hvilke konsekvenser tiltaket vilde få. Saken ble imidlertid frarådet av nesten alle instanser som den ble forelagt for - også av dem hvor ledelsen var N.S. Når loven allikevel i sin kastrerte form ble fremmet, skyldes det nok de vanlige prestisjehensyn og ønsket om å utnytte den i propagandacn. I sistnevnte henseende har loven samme virkning som alt annet N.S. propagandastoff: den er en levende illustrasjon til partiets maktesløshet både overfor de tyske maktthavere og overfor de oppgaver det har satt seg fore å løse. Den har imidlertid en bestemmelse som det er verd å merke seg for alle offentlige tjenestemenn. Det er § 7, som bl.a. sier at fylkesmannen kan innkalle fylkete embets- tjeneste- og ombudsmenn til å delta i offentlig eller lukkede møter vedrørende tjenestens forhold. Innenriksdepartementet har i brev til fylkesmennene uttalt at denne paragraf etter hele sin tilblivelsehistorie skal gi fylkesmannen adgang til å innkalle de offentlige funksjonærer også til politiske møter. Samtidig har imidlertid departementet henstillet til fylkesmennene å vise den største varsomhet når det gjelder å innkalle tjenestemennene til møter med politiske foredrag m.v., da må nemlig være klar over at eventuelle innkallelser kan bli møtt med en organisert obstruksjon fra tjenestemennenes side, og må i tilfelle være beredt til å ta alle konsekvenser av dette.

For oss statstjenestemenn er det nå som før en selvfølge at vi ikke etterkommer noen som helst innkallelse til politiske møter, foredrag eller andre tilstelninger. Vi får overlate til fylkesmannen i tilfelle å trekke de konsekvenser av dette som han under de rådende forhold måtte anse for målstjenlig.

Ingen selvtækt: Fra ansvarlig hold er det sendt ut en advarsel til befolkningen om å unngå selvtækt mot N.S.-folk og andre krigsforbrytere når oppgjørets dag kommer. Alle krigsforbrytere skal stilles for domstol og dømmes etter gjeldende lov. Overfor statens tjenestemenn skulle det være unødvendig å peke på betydningen av vi ikke ved voldshandlinger sviker de idealer vi har kjempet for gjennom 4 1/2 års okkupasjon. Vi vil bare minne statstjenestemennene om at de mer enn noen annen stand vil komme til å bare anses for utviklingsforløpet i de kritiske dager som kommer, og henstille til dem at de ved enhver anledning gjør sin innflytelse gjeldende til å motvirke spontane voldshandlinger overfor krigsforbryterne. Denne henstilling er ikke gitt ut fra noen kjærlig omsorg for nasjonene, men av hensyn til vår nasjonale verdighet og stilling som rettsnasjon i egne og andres øyne. Det er en selvfølge at parolen ikke tar sikte på å motvirke tiltak som bare går ut på å hindre at de skyldige unndrar seg sitt ansvar ved flukt.

Skolefronten: Nasistenes aksjon mot lærerne og det utfall denne fikk er vel kjent. Likeså deres mislykte forsøk på nasifisering av ungdommen gjennom ungdomstjenesten. Denne ble jo også en ren fiasko takket være både lærernes og foreldrenes holdning. Mindre kjent er det kanskje at nasistene også har forsøkt seg med nyordning av lærerutdannelsen. For å utklekke nasilærere forsøkte de seg først med de såkalte lynkursene. Ved disse skulle det utdannede lærere på noen få måneder, ja til og med på noen få uker. Det første av disse kursene ble holdt på Koppang, hvor kverulanten Ingar Brenn fungerte som styrer. Han tok seg vel meget av enkelte av de kvinnelige elever og holdt frivole fester. Resultatene av disse kursene var så sørgelige at selv nasistene innså at dette måtte stoppes. De gikk så igang med å smørne lærerskolens linjer. I stedet for den 4-årige linje innførtes en 5-årig som skulle føre frem til både lærerens men og artium. Den 2-årige studentlinje ble forkortet til ettårig. I og med den sistnevnte endring skulle man oppnå å få utdannet lærere hurtig til avhjelp av lærermangelen, som delvis var oppstått ved avskjediggelse av lærere av politiske grunner. Samtidig begynte man utrensning av de tidligere lærere og rektorer ved lærerskolene. Rektorene ved tre av skolene ble avskjediget. Det samme var tilfellet med endel lektorer. For å sikre seg at de søkere som var N.S.-medlemmer fikk plass ble opptakingen av elever foretatt av de nye "Lærerskoleråd", som består av NS-folk. Disse forsøk på å nasifisere lærerutdannelsen er møtt av befolkningen på samme måte som nasistenes andre tiltak for å undergrave utdannelsen av barn til fritt tenkende individer. Etter hvert som det ble kjent hva det dreiet seg om ble søkningen til lærerskolene mindre og mindre. Det nå opptas årlig 300 og 400 elever ved lærerskolene. I år skulle det ha vært opptatt 8 og 10 klasser, men resultatet ble at det meldte seg så få elever at man fikk opprettet en klasse på den 5-årige linje ved Levanger lærerskole, og en ettårig klasse ved den nyopprettede nasilærerskole på Hamar. Oslo, Telemark (Notodden), Stord, Volda og Tromsø lærerskoler er nå helt uten elever. Hamar og Nesna lærerskoler har en klasse hver.

Nasistene har også forsøkt seg med å utklekke nasistudenter ved de såkalte statsgymnasier for begavet ungdom. Det første ble satt igang på Gjøvik med kaptein Bjørn som styrer. Da han ikke fyller kravene for å bli rektor, blir han titulert som "direktør". Som medlærer har han en mann ved navn Myhren. Denne har drevet agitasjon blandt elevene for at de skal melde seg til fronttjeneste. Resultatet er blitt at han er reist med en hel klasse til Kongsvinger for utdanning til videregående til fronten.

Statsgymnas nr 2 er begynt på Sund folkeshøgskole som er rekvirert til det bruk. Det er "Norges Studentsamband" som driver skolen og som ansetter lærere. Men utgiftene dekkes av staten.

I Kabelvåg har "Hålogalandssambandet" som i høy grad trenger reklame for sin virksomhet til "gavn" for Nord-Norge, satt igang ett gymnasium. Det viste seg at to av lærerne som ble ansatt var sinnsyke.

Ved slaveskipet Westfalens forlis 8/9 omkom omkring 45 norske fanger som skulle sendes til tysk konsentrasjonsleir. Følgende statstjenestemenn er blandt ofrene:

Lektor Egil Sande Andersen, Vennesla.

Jernbaniingeniør Per Coll Kristiansen, Kristiansand.

Sekretær Kand. Jur. Elliv Garathun (Kirkedepartementets 2. fondskontor/ Oslo

Sekretær kand. jur. Didrik Finne, Norges Statsbaner, Oslo.

Følgende politimenn er døde i Sanderlager Stutthof ved Danzig:

Politifullmektig i Larvik Fredrik Ketilsen, f 1909.

Politikonstabel i Kristiansand J. Kurnbrekke.

Politikonstabel i Florø J. Kneppstad

Politikonstabel Selheim, Odda.

Kinostreiken. Det er rapportert tilfelle hver statsfunksjonærer har latt seg se på tyske filmer. At offentlige tjenestemenn således bryter de gitte paroler, er ytterst beklagelig - både av hensyn til hjemmefrontens moral og til standens anseelse og autoritet. Vi advarer mot gjentagelser. Vedkommendes navn vil bli husket.

Vårt hemmelige våpen

Tyskerne truer stadig med sine hemmelige våpen, som de skal sette inn i den siste avgjørende kemp, når nöden er størst. Vi har også et slikt våpen, et våpen som vi kan forsikre er effektivt og som vi ikke vil betenke oss på å bruke når situasjonen krever det.

Bruken av vårt hemmelige våpen kan imidlertid ikke improviseres, den må forberedes i sinne og på annen måte.

Det er derfor nødvendig at kvinne som mann gjør seg fortrolig med at det da kan kreves innsats av hver enkelt. Allerede nå skal det gis en del råd og anvisninger:

1. Signalet til aksjon blir i tilfelle gitt av Hjemmefrontens Ledelse.

2. Ordren utsendes gjennom den frie presse og over London Radio.

3. Ingen må la seg rive med i aksjoner som ikke er satt i verk av Hjemmefrontens Ledelse.

Spontane enkeltaksjoner har ingen chance til å kunne føres til en heldig slutt, men vil bare bringe nød og ulykke. Vær på vakt overfor nazistiske provokasjoner. I Oslo ble det således for en tid siden gjort et forsøk på å sette igang generalstreik i provokatorisk hensikt.

Skal aksjonen få den nødvendige slagkraft, må den omfatte alle, både ånd- og kroppsarbeidere, gjøfer som underordnede. De få unntak som må gjøres, vil det senere bli gjort klart rede for.

Med sikte på de vanskelige forsyningsforhold som kan oppstå, er det også tidligere rådet til å sørge for, såvidt mulig, å ha mat i huset.

Vi vet det er vanskelig, så småttidst er med mat fra før, men litt måtte kunne gjøres. Særlig må familier med spebarn søke å ha litt tørrmelk eller hermetisk melk i huset. De som måtte ha det slags, må vise sin samfundsånd og overlate dette til familier med spebarn.

I en kritisk situasjon kan tilförselene av vann, gass og elektrisitet bli avstengt. Man bør derfor også på andre måter forberede seg. Forberedelsene bør gjennomføres uten unödig utsættelse, da en aksjon kan bli påkrevet nærsomhalst.

En aksjon av slikt omfang vil ikke bli brukt uten nödvendighet, men krever våre interesser eller vår ære som folk det, så både kan og vil den bli satt i verk.

Da kreves det av hver nordmann at han følger parolen.

Den som svikter, vil for alltid bli merket.

Dessc ord har ikke minst adresse til statens tjenestemenn. Selvsagt er det samme rett og plikt for alle nordmenn til å slutte opp i kampen for Norges frihet og selvstendighet, men én kommer ikke fra at statstjenestemennene på visse måter står i en særstilling. Vårt tjenesteforhold i staten gjør det likefrem til en plikt for oss å gå foran i kampen og etter evne yte det beste, hver på sin post. Men dertil kommer at vi nettop i kraft av de stillingene vi har, har bedre anledning enn de fleste til å gjøre en innsats. Og sist men ikke minst gjølder det at vi ved vårt eksempel kan komme til å öve en avgjørende innflytelse på andres holdning og dermed på utfallet av en eventuell aksjon.

Jernbanenytt. Vi vil atter minne om at alle offentlige og halvoftentlige stillinger med noen få unntak er blokkert. Spesiekt skal vi understreke at blokaden nå gjølder også Statsbanene i fullt omfang. Ingen jernbanefunksjonærer må derfor søke annen stilling, opprykning, lønnsforbedring, fast ansettelse, eller overhodet søke om endring i sin nåværende stilling; og ingen må sitte over nödd aldregrense. Blokaden gjølder også midlertidige stillinger, vikariater o.l.

Da det har vist seg at enkelte fremdeles savner nödvendig kjennskap til at jernbanen må omfattes av blokaden, ber vi alle jernbanefunksjonærer om å bidra til å gjöre saken kjent blandt sine kolleger.

Skolefronten: Nasistenes aksjon mot lærerne og det utfall denne fikk er vel kjent. Likeså deres mislykte forsøk på nasifisering av ungdommen gjennom ungdomstjenesten. Denne ble jo også en ren fiasko takket være både lærernes og foreldrenes holdning. Mindre kjent er det kanskje at nasistene også har forsøkt seg med nyordning av lærerutdannelsen. For å utklekke nasilærere forsøkte de seg først med de såkalte lynkursene. Ved disse skulle det utdannede lærere på noen få måneder, ja til og med på noen få uker. Det første av disse kursene ble holdt på Koppang, hvor kverulanten Ingar Brenn fungerte som styrer. Han tok seg vel meget av enkelte av de kvinnelige elever og holdt frivole fester. Resultatene av disse kursene var så sørgelige at selv nasistene innså at dette måtte stoppes. De gikk så igang med å omordne lærerskolens linjer. I stedet for den 4-årige linje innførtes en 5-årig som skulle føre frem til både lærerens men og artium. Den 2-årig studentlinje ble forkortet til ettårig. I og med den sistnevnte endring skulle man oppnå å få utdannet lærere hurtig til avhjelp av lærermangelen, som delvis var oppstått ved avskjedigelse av lærere av politiske grunner. Samtidig begynte man utrensning av de tidligere lærere og rektorer ved lærerskolene. Rektorene ved tre av skolene ble avskjediget. Det samme var tilfellet med endel lektorer. For å sikre seg at de søkere som var N.S.-medlemmer fikk plass ble opptakingen av elever foretatt av de nye "Lærerskoleråd", som består av NS-folk. Disse forsøk på å nasifisere lærerutdannelsen er møtt av befolkningen på samme måte som nasistenes andre tiltak for å undergrave utdannelsen av barn til fritt tenkende individer. Etter hvert som det ble kjent hva det dreide seg om ble søkningen til lærerskolene mindre og mindre. Det nå opptas årlig 300 og 400 elever ved lærerskolene. I år skulle det ha vært opptatt 8 og 10 klasser, men resultatet ble at det meldte seg så få elever at man fikk opprettet en klasse på den 5-årige linje ved Levanger lærerskole, og en ettårig klasse ved den nyopprettede nasilærerskole på Hamar. Oslo, Telemark (Notodden), Stord, Volda og Tromsø lærerskoler er nå helt uten elever. Hamar og Nesna lærerskoler har en klasse hver.

Nasistene har også forsøkt seg med å utklekke nasistudenter ved de såkalte statsgymnasier for begavet ungdom. Det første ble satt igang på Gjøvik med kaptein Bjørn som styrer. Da han ikke fyller kravene for å bli rektor, blir han titulert som "direktør". Som medlærer har han en mann ved navn Myhren. Denne har drevet agitasjon blandt elevene for at de skal melde seg til fronttjeneste. Resultatet er blitt at han er reist med en hel klasse til Kongsvinger for utdanning til videregående til fronten.

Statsgymnas nr 2 er begynt på Sund folkeshøgskole som er rekvirert til det bruk. Det er "Norges Studentsamband" som driver skolen og som ansetter lærere. Men utgiftene dekkes av staten.

I Kabelvåg har "Hålogalandssambandet" som i høy grad trenger reklame for sin virksomhet til "gavn" for Nord-Norge, satt igang ett gymnasium. Det viste seg at to av lærerne som ble ansatt var sinnssyke.

Ved slaveskipet Westfalens forlis 8/9 omkom omkring 45 norske fanger som skulde sendes til tysk konsentrasjonsleir. Følgende statstjenestemenn er blandt ofrene:

Lektor Egil Sande Andersen, Vennesla.

Jernbaniingeniør Per Coll Kristiansen, Kristiansand.

Sekretar kand. Jur. Elliv Garathun (Kirkedepartementets 2. fondskontor/ Oslo

Sekretar kand. jur. Didrik Finne, Norges Statsbaner, Oslo.

Følgende politimenn er døde i Sonderlager Statthof ved Danzig:

Politifullmektig i Larvik Fredrik Ketilsen, f 1909.

Politikonstabel i Kristiansand J. Kornbrekke.

Politikonstabel i Florø J. Knapstad

Politikonstabel Selheim, Odda.

Kinostreiken. Det er rapportert tilfelle hvor statsfunksjonærer har latt seg se på tyske filmer. At offentlige tjenestemenn således bryter de gitte paroler, er ytterst beklagelig - både av hensyn til hjemmefrontens moral og til standens anseelse og autoritet. Vi advarer mot gjentagelser. Vedkommendes navn vil bli husket.

Vårt hemmelige våpen

Tyskerne truer stadig med sine hemmelige våpen, som de skal sette inn i den siste avgjørende kamp, når nøden er størst. Vi har også et slikt våpen, et våpen som vi kan forsikre er effektivt og som vi ikke vil betenke oss på å bruke når situasjonen krever det.

Bruken av vårt hemmelige våpen kan imidlertid ikke improviseres, den må forberedes i sinne og på annen måte.

Det er derfor nødvendig at kvinne som mann gjør seg fortrolig med at det da kan kreves innsats av hver enkelt. Allerede nå skal det gis en del råd og anvisninger:

1. Signalet til aksjon blir i tilfelle gitt av Hjemmefrontens Ledelse.

2. Ordren utsendes gjennom den frie presse og over London Radio.

3. Ingen må le seg rive med i aksjoner som ikke er satt i verk av Hjemmefrontens Ledelse.

Spontane enkeltaksjoner har ingen chance til å kunne føres til en heldig slutt, men vil bare bringe nød og ulykke. Vær på vakt overfor nazistiske provokasjoner. I Oslo ble det således for en tid siden gjort et forsøk på å sette igang generalstreik i provokatorisk hensikt.

Skal aksjonen få den nødvendige slagkraft, må den omfatte alle, både ånd- og kroppsarbeidere, sjøfer som underordnede. De få unntak som må gjøres, vil det senere bli gjort klart rede for.

Med sikte på de vanskelige forsyningsforhold som kan oppstå, er det også tidligere rådet til å sørge for, såvidt mulig, å ha mat i huset.

Vi vet det er vanskelig, så småttidig er med mat fra før, men litt måtte kunne gjøres. Særlig må familier med spebarn søke å ha litt tørrmelk eller hermetisk melk i huset. De som måtte ha denslags, må vise sin samfundsånd og overlate dette til familier med spebarn.

I en kritisk situasjon kan tilførselene av vann, gass og elektrisitet bli avstengt. Man bør derfor også på andre måter forberede seg. Forberedelsene bør gjennomføres uten unødig utsættelse, da en aksjon kan bli påkravt nærsomhalst.

En aksjon av slikt omfang vil ikke bli brukt uten nødvendighet, men krever våre interesser eller vår ære som folk det, så både kan og vil den bli satt i verk.

Da kreves det av hver nordmann at han følger parolen.

Den som svikter, vil for alltid bli merket.

Dess ord har ikke minnet adresse til statens tjenestemenn. Selvsagt er det samme rett og plikt for alle nordmenn til å slutte opp i kampen for Norges frihet og selvstendighet, men én kommer ikke fra at statstjenestemennene på visse måter står i en særstilling. Vårt tjenesteforhold i staten gjør det likefrem til en plikt for oss å gå foran i kampen og etter evne yte det beste, hver på sin post. Men dertil kommer at vi nettopp i kraft av de stillingene vi har, har bedre anledning enn de fleste til å gjøre en innsats. Og sist men ikke minst gjelder det at vi ved vårt eksempel kan komme til å øve en avgjørende innflytelse på andres holdning og dermed på utfallet av en eventuell aksjon.

Jernbanenytt. Vi vil atter minne om at alle offentlige og halvoftentlige stillinger med noen få unntak er blokkert. Spesielt skal vi understreke at blokaden nå gjelder også Statsbanene i fullt omfang. Ingen jernbanefunksjonær må derfor søke annen stilling, opprykning, lønsforbedring, fast ansettelse, eller overhodet søke om endring i sin nåværende stilling, og ingen må sitte over oppnådd aldersgrense. Blokaden gjelder også midlertidige stillinger, vikariater o.l.

Da det har vist seg at enkelte fremdeles savner nødvendig kjennskap til at jernbanen må omfattes av blokaden, ber vi alle jernbanefunksjonærer om å bidra til å gjøre saken kjent blandt sine kolleger.

Illojal oppførelsen vil ikke bli tålt. Den som bryter blokaden, vil bli stillet til regnskap.

Reisesperringen. Reiserestriksjonene er etter skjerp og gir nå ikke anledning til reise i noe som helst privat ærend, hvor påtrengende det enn er. Offisielt er sperringen begrunnet i trafikkmessige hensyn. Det blir imidlertid mer og mer klart at det i første rekke er politimessige grunner som ligger bak. Befolkningens bevegelsesfrihet skal så vidt mulig oppheves. Målet er å gjøre landet til en eneste stor konsentrasjonsleir. Bare "pålidelige" folk skal nytte godt av kommunikasjonsmidlene. At dette er hensikten framgår på utvetydig måte av et rundskriv fra Politidepartementet til politikamrene av 23/9 d.å. hvor det bl.a. heter: "Til bedømmelse av søknadene (om reistillatelse) skal det ved hvert politikammer (reisekontor) hvor det ikke tidligere er ansatt eller tilbeordret pålitelige NS-folk til dette arbeide, etter hvert ansettes midlertidig en eller flere pålitelige NS-menn eller kvinner som vil bli utpekt til stillingen(e) av Fylkesførerene". Bestemmelsen er interessant også for såvidt som den synes å bygge på forutsetningen om at NS-folk ikke er det samme som pålitelige NS-folk. Nei, det skal en få oss til å tro!

Exit herr sjefkontrolløren. I vår ble det med brask og bram opprettet en stilling som "sjefkontrollør i reiseringspolitiet", og i stillingen ble ansatt en major Finson. (Major tittelen skrev seg fra tysk krigstjeneste). Opprettelsen ble ordnet raskt og enkelt av Politidepartementet. Næringsdepartementet ble ikke hørt, til tross for at det mer enn noen annen instans skulle være interessert i saken. Hr. Finson ble ansatt uten konkurranse. Saken ble slått opp som en stor og betydningsfull nydannelse i vår politiorganisasjon og avisene strømmet i dagvis over av store ord om stillingens betydning og dens dødelige virkning for alt det som heter svarthandel (samt om myndighetenes lydighet overfor tidens krav o.s.v.) Et halvt år er nå gått uten at man har hørt et ord om hr. sjefkontrolløren eller hans virksomhet. Svarthandelen synes å ha overlevet slaget. Hr. Finson skal nå i all stillhet ha fått en annen stilling i statsadministrasjonen. Noen etterfølger er ikke kommet i "sjefkontrollørstillingen" og ventes heller ikke. Det ser ut til at stillingen skal forsvinne fra statskalenderen like så smertefritt som den i sin tid så dagens lys. Avisene inntar imidlertid denne gang en trykkende taushet. Av den brølende løve er det ikke engang skinnfellen igjen.

Fra skolefronten. Munchs private pensjonatsskole på Bløkkenholm fikk nylig beskjed fra Kirkedepartementet om at skolen skulle stenges med hjemmel i § 48 i lov om høyere almennskoler av 10. mai 1935. Som grunn var anført at skolens lokaler ikke var tilfredsstillende i hygienisk henseende. Skolens eier, som aldri tidligere hadde hørt noe fra myndighetene om at lokalene ikke var i orden, anla sak mot Kirkedepartementet for å få stengningsordren kjent ulovlig. Etter at stevningen var forkynt, måtte Kirkedepartementet innrømme at påstanden om uhygieniske lokaler ikke lot seg opprettholde, og rykket ut med at den virkelige grunn til stengningspåbudet var blokaden av Stabekk høyere almennskole i Bærum. Det var blitt almindeligvis det sagt - at foreldrene i Bærum sendte sine barn til Munchs pensjonatsskole i stedet for til Stabekk høyere almennskole, og dette måtte av politiske grunner stoppes. Som vi tidligere har omtalt har Valler skole i Bærum av politiske grunner vært stengt siden høsten 1943. Løvene har vært henvist til den nazistisk ledede Stabekk skole. Tross dette har søknaden til Stabekk vært minimal. Men Kirkedepartementet vet altså råd. Skolebestyrer Munch skal være tilbudt en billighetserstatning for å la saken falle.

Fiskerierne.

Av den tyske propaganda har vi ofte hørt hvilket strålende oppsving okkupasjonen har bragt våre fiskerier. For en overfladisk betraktning kan dette også synes riktig. Alle har jo tjent penger på fisket i de senere år, og staten har vært fritatt for å yte tilskudd til næringen. Forholdet er imidlertid at fortjenesten i stor utstrækning bare eksisterer på papiret, og statens utgifter har heller ikke vært små, men er bedrøkkende kamouflert enn før. For å sikre tyskerne en billig vare foretas der med statsmidler kolossale nedskrivninger av prisene på fiskernes driftsmidler, som er importert fra Tyskland til meget høye priser. Og hva er så idag resultatet av tyskernes velsignelsesrike 4½-årige arbeid til fremme av de norske fiskerier? Vi vet jo alle idag at fiskerinasjonen Norge ikke får fisk nok til sitt eget behov. Den direkte årsak til dette er selvsagt de stadig strengere krav om levering til eksport og til tysk forbruk i Norge. Ved såkalte "avtaler" blir de tyske krav fiksert og det er typisk hvordan situasjonen etter hvert har endret seg. Først het det så smukt at hele det norske fiskebehov skulle dekkes for tyskerne fikk noe. Så het det at bare vårt ferskfiskebehov skulle dekkes først. Nå får vi bare en prosentkvote, med gyldne løfter om revisjon hvis forsyningsforholdene gjør det påkrevet. Hertil kommer så at tyskerne ved alle reguleringer av tilførsler m.v. bare tar ensidig hensyn til sine interesser ved å tilgodese de fiskerier som gir det beste utbytte for tyskerne. I den daglige samtale er det nettopp forholdet med leveringen til tyskerne som skaper mest harme og irritasjon. Tross alt er imidlertid den skade som er påført oss på denne måte for lite å regne mot selve ødeleggelsen av selve grunnlaget av fiskerierne. Den norske fiskeriflåte som før krigen var kommet meget langt, m.h.t. modernisering og fornyelse frembyr idag et sørgelig skue. Etterat Krigsmarinen med glupske appetitt har rekvirert og "tvangsleiet" i alle tilfelle mot en elendig erstatning - en meget stor del av de største og beste fartøyer sitter vi igjen med en liten og meget dårlig fartøybestand. Utilstrekkelige tilførsler av vedlikeholdsmaterialer har hindret utførelsen av det mest nødvendige vedlikehold. Mulighetene for nybygging er meget små takket være Wehrmachts beslaglegging av verftene og trematerialene. Stort bedre stiller det seg heller ikke med fiskernes øvrige hjelpemidler. Redskapene f.eks. har man ikke på noen måte klart å fornye. Det vesle som er igjen er i en meget slett forfatning. Hva hjelper det under disse omstendigheter at fiskerne tjener meget i kroner og øre og betaler av på sin gjeld, når deres kapitalgjensander snart er verdiløse og må fornyes helt etter krigen? Det er dette problemet som er det største for fiskerierne idag og danner grunnårsakene til den slette innenlandske fiskeforsyning. Det kan selvsagt lite nytte å diskutere om det er de tyske kvoteavtaler eller ødeleggelsen av grunnlaget for fiskerierne som er skyld i den manglende forsyning all den stund tyskerne har skylden i begge tilfelle. Det er likevel viktig å merke seg at tyskernes virksomhet her i landet ikke bare har ødelagt for oss i øyeblikket, nei, de har ødelagt mulighetene for de norske fiskerier i årrekker fremover. Det er det vi ikke må glemme. Når krigen er slutt får vi en kjempeoppgave med gjenreisningen og en veldig belastning på statsbudsjettet. Dessuten vil vi få et stort arbeid med gjenoprettelsen av forbindelsen med våre gamle markeder, noe som ikke blir så lett i alle tilfelle. I forbindelse med produksjonen vil det også oppstå mange problemer. Av avgjørende betydning for lønnsomheten blir det her om den forserte omlegging til ferskfiskproduksjon kan opprettholdes. Det blir en stor og vanskelig oppgave for fiskeridministrasjonen å løse alle disse problemer. Administrasjonsapparatet må nok utbygges og forbedres. Man har heller ikke i denne administrasjon vært forskånet for politiske ansettelser og avskjedigelser og en utrenskning må selvsagt til.

Riisnæs og Eggen besøker Steinkjer. Lærere og elever ved Steinkjer Lands-
gymnas og Steinkjer k.h.-almenskolle ble i midten av juni innkalt til et møt-
te med foredrag av Riisnæs. Innkallingen ble gitt skriftlig, og karakteristisk
nok ca 1/2 time før møtet skulle begynne. Realskolens elever ble tvunget
inn av N.S.-bestyreren, men gymnasiastene kom seg vekk med unntak av noen
få som N.S.-rektor Tveiten drev inn med politiets hjelp. Samtlige innkalte
lærere møtte ikke.

Samme ettermiddag ble det holdt møte for de kommunale, fylkeskommunale og
statens funksjonærer. Og her opplevde en det nedslående at alle møtte, unntatt
10-12 fra vegvesenet, vesentlig ingeniører.

Lærernes holdning ga de høye herrer blo på tann. Derfor ble de innkalt til
forhør et par dager senere. Folkeskolens lærere ble også innstevnet, men
da disse ikke kunne møte p.g.a. eksamensinspeksjon, ble en avdeling hird be-
ordret til avløsning mens forhøret sto på. Lærerne gikk imidlertid til sitt
lærerværelse for å drøfte situasjonen. Etter en times tid innfant de seg
igjen i sine klasseværelser og avløste hirden, som forsvant i den tro at
lærerne nå hadde vært under kyndig behandling av Riisnæs og Eggen.

Under forhøret ble lærernes argumenter avfeid med hån og slag i bordet, og
da de til slutt hevdet at de ifølge et rundskriv hverken hadde plikt eller
rett til å møte, skrek landets justitsminister: "Rett! Det eksisterer ingen
rett i Norge idag. Retten har sin berettigelse bare så lenge den tjener fol-
kets interesser. Retten er ikke noe mål, den er et middel."

Mens forhøret sto på, fordrey gymnasiastene tiden med å gå i tog gjennom
byen, og dette førte til at tre av dem ble arrestert av Riisnæs personlig.
Da denne og Eggen kom kjørende. De ble pøttet inn i bilen og kjørt til poli-
tistasjonen, hvor Riisnæs skal ha holdt standrett over dem ved å uttale at
guttene skulle sendes til Oslo, og der vilde få valget mellom å bli skutt
eller sendt til fronten. Senere på dagen forsynte herrerne seg med to til,
men dommen ble nå modifisert til at tre av arrestantene ble idømt et 6 da-
ges opphold på Førrerskolen i Verdal, mens de to skulle sendes til Berg kon-
sentrasjonsleir ved Tønsberg for 3 måneder. Det endte imidlertid med at de
to fikk et materielt sett helt upåklagelig opphold hos en N.S.-bonde i Frol,
mens de tre ble sendt hjem igjen fra Førrerskolen, da ingen hadde tid til å
ta seg av dem der.

Som et eksempel til advarsel for stats- og kommunefunksjonærer kan det vi-
dere opplyses at i Mo i Rana påhørte ca 400 mennesker Riisnæs's foredrag.
Denne suksess skyldes i vesentlig grad Norges Statsbaners overingeniør i Mo
som lot sitt departement telegrafisk forespørre om Statsbanernes folk plik-
tet å møte. Han fikk selvfølgelig bekræftende svar, gikk selv på møtet, og
en stor del av hans funksjonærer og arbeidere fulgte ham.

Til våre medarbeidere. Vi hører at det stadig er spørsmål etter eldre nr. av
Statstjenestemannen. Som regel kan det ikke skaffes fler. Opplaget er knapt
i forhold til behovet og hele opplaget blir fordelt straks. Vi må derfor rå
til at de som sprer avisen om mulig oppbevarer et par eksemplarer etter sir-
kulasjonen blant leserne, slik at folk som har vært fraværende da avisen
kom og andre interesserte kan få høve til å lese den. Særlig er det viktig
at parolene fra Berjeringen og Hjemmefrontens ledelse blir kjent for alle.
Når opplaget blir for knapt, bør de interesserte selv mangfoldiggjøre paro-
ler og annet viktig stoff.

Vi underretter at den ytterste grad av forsiktighet er nødvendig både ved
oppbevaring og spredning av avisen. Har du mistanke om at noen vil levere
den i urette hender eller stanse sirkulasjonen for alle som skal lese eksem-
plaret har sett det, må du sørge for at det ikke stanser hos ham.

Wehrmachts vanskeligheter. Som en illustrasjon av den fortvilte stilling
som tyskerne i Nord-Norge og Nord-Finnland er i, noterer vi at Wehrmacht nå
har rekvirert 3/4 av alle kjøre-eren på Finnmarksvidda.

Stillingen til sjøs er om mulig enda verre enn til lands. En hver skaa-
følelse er forlenget kastet over bord. Det siste er at Kriegsmarine har
rekvirert ikke mindre enn 18 av rednings-skjøytene tilhørende Norsk Selskap
for Skibbrudnes Redning.

Terroren og de skyldige. Atter og atter sprer tyskernes terror mot gode
nordmenn sorg og uhygge rundt om i hjemmene. Til tross for at det er åpen-
bart at Krigen er tapt, til tross for at tyskerne selv vet at dette er slut-
ten, mot all sunn sans, sender de norske fanger ombord på sine slaveskuter.
De tyske konsentrasjonsleirer har stadig plass og cellene må ikke stå tomme
etter dem som bukker under. Terroren skal gå sin gang til krigens siste dag.
Tragedien med d/s Westphalen som ble minesprengt utenfor svenskekysten den
8. september og gikk under med et halvt hundre norske fanger, har utløst
en ny storm av hat og avsky mot tyskernes sadisme mot kvinner og menn som
søker å hevde rett og menneskelighet i de besatte land.
Minnet om alle som har lidt overløst, om dem som har bukket under i fengsle-
ne eller er skutt som gisler, forplikter oss til å huske én ting: Praktisk
talt hver eneste nordmann som er grepet av fienden, er angitt av "norske"
hjelpere. Forrederne har utpekt gislene og funnet frem til dem som i kraft
av sin høye moral var bestemte for holdningen innen sin krets eller innen
sitt distrikt. De kvinner som innlot seg med tyskerne har skaffet dem vik-
tige opplysninger. Tyskerne selv hadde ikke kunnet finne frem uten angivernes
hjelp.

Nazismen har bevisst og systematisk tatt de slotteste menneskelige egenskaper
i maktkampens tjeneste. Metodene er over alt de samme. Nordmenn skulle være
redskaper for utsløttelse av norsk kultur og for utplyndring av landet.
Håndlangerne kunne vinnes ved å spille på maktbrynde og egeninteresse, pro-
stusjon og misforetatt ærgjerrighet og først og sist kynisk pengebegjær.
Det ble et lite parti av det, men stort nok til å svekke moralen, mektig nok
til å få "sympatisører". Og NS-partiet har som sådant av ren selvoppholdelse-
drift etter åvne bistått tyskerne i terroren mot gode nordmenn. "Tysklands
sci'er er vår sci'er". Partiet har til og med opprettet eget "statspoliti" og
egne konsentrasjonsleirer. Omkostningene dekkes av våre egne penger.
Når åket er kastet av må vi ta konsekvensen av dette. Vi kan ikke slå oss
til ro med at bare den del av krigsforbryterne som vi har positive beviser
mot, blir straffet for enkelte forbrytelser. Vi må slå fast at alle som har
støttet partiet ved medlemskap eller på annen måte, er strafferettslig og
økonomisk ansvarlige for forbrytelser som i nazismens navn er begått mot
norsk liv, frihet og eiendom. De sa selv at de gjorde "revolusjon"- i ly av
tysk våpenmakt. De visste at de var i håpløst mindretall, men "eliten" kunne
tillate seg alt.

La ikke sci'ersrusen formilde oss til å la enkelte skyldige gå fri. Vi får nok
høre om en del medlemmer og stripe, som ikke personlig har tatt initiativet
til ugjerninger, at de i grunnen er "bra folk" og at "de ikke har gjort noe
galt". Til dette er å si: Uten medlemmer kunne partiet ikke ha drevet sitt
spill, og de har tatt mot de øyeblikkelige fordeler som fulgte med medlems-
skap eller med vennskap med partiet. Dette var godt nok da det gjaldt å
skaffe seg fordeler, selv om de lot skinne igjennom at de var uenige i de
været overgrep fra partiets side. Rettssikkerheten i fremtiden og den retts-
følelse som et demokratisk samfund må bygge på, krever at vi reagerer skarpt
mot de skyldige. At de taper offentlig tillit og idømmes bøter er vel og
bra. Men er det nok? Der er en uoverskuelig mengde private som har krav på
erstatning og oppreisning for sine tap i disse krigsår. Vi mener at det må
være et rimelig krav at alle forrederne blir holdt økonomisk ansvarlige med
helt sin formue. Bevis for medlemskap eller annen støtte til NS-partiet
eller direkte støtte til tyskerne må være nok for å idømme slikt ansvar.
Det er også innlysende at rettergangen må skje raskt. Oppgjøret må ikke
legge beslag på vår tid og våre krefter i årevis fremover, til skade for
gjenoppbyggingen av landet.

Vi er riktignok avstumpet etter mere enn 4 års tysk åndsterror. Men lemfel-
dighet mot dem som støttet fienden, vil være en hån mot dem som ofret alt
i kampen for landet vårt.

Folkestreik. - Vårt hemmelige våpen.

Mange spør seg selv i denne tid: Er vi så maktesløse at vi rolig må se på stadig nye overgrep og voldshandlinger fra makthavernes side? Nei, det er vi ikke. Vi har et våpen som vi hittil ikke har brukt - Folkestreik. Hva er Folkestreik? Folkestreik er et nytt ord og et nytt begrep. Folkestreik er hele folkets totale og solidariske innsats i kampen. Når Hjemmefrontens ledelse proklamerer Folkestreik dødlegges hele arbeidslivet. Foruten at fabrikkene og samferdselsmidlene stanser, stenger alle butikker og kontorer. Både sjefer og underordnede holder seg hjemme. Lærerne møter ikke på skolen o.s.v. De meget få nødvendige unntak vil det bli gjort rede for når Folkestreik proklameres.

Når skal Folkestreik brukes? Folkestreik vil bare bli brukt i nødsfall fordi skadevirkningene også rammer oss selv. Men det er visse ting vi nå ikke kan tåle. Da brukes Folkestreik. Militær mobilisering eller arbeidsutskrivning av tilsvarende karakter, mord på gisler, deportasjon av nordmenn til Tyskland under slike forhold at de utsettes for lidelser og død, er omstendigheter som vil kunne utløse Folkestreik.

Merk følgende:

1. Folkestreik vil bli proklamert av Hjemmefrontens Ledelse.
  2. Ordren utsendes gjennom den frie presse og over London Radio.
  3. Ingen må la seg rive med i aksjoner som ikke er satt i verk av Hjemmefrontens Ledelse.
  4. Vi må om mulig forberede oss på den situasjon som oppstår når alle tilførsler stanser. Også vann, gass og elektrisitet kan bli avstengt i en kritisk situasjon. Sørg for å ha tørrmelk eller boksemelk til spebarna.
- Folkestreik - Vårt hemmelige våpen.

Til norske dommere.

Fra et opprop som i disse dager underhånden er blitt tilstillet de norske dommere gjengir vi følgende to punkter:

1. Kirke- og Undervisningsdepartementet har sendt følgende skriv til Justisdepartementet:

"Ifølge den geistlige lønningslov av 1897 § 27 skal geistlige embetsattester utstedes på blanketter fastsatt av Kirkedepartementet. Embetsstempel eller segl og underskriverens embetsstilling påføres alltid attesten. Det er for tiden en del geistlige embetsmenn som unnlater å benytte de fastsatte attestskjemaer for geistlige embetsattester. De har på egen hånd latt trykke egne skjemaer hvor alt som bærer preg av embetsattest er sløffet. De har anskaffet seg nye stamper hvor det istedenfor "NN sokneprestembete" står "NN menighet".

Kirkedepartementet skal herved henstille til det ørede departement at det pålegger byfogder og sorensskriverer ikke å godta fødsels-, dåp-, vigsel- og dødsattester utstedt av prester i Statskirken, uten at disse er utstedt på anordnede blanketter, og uten at embetsstempel eller segl og underskriverens embetsstilling er påført attesten".

Det i skrevet nevnte pålegg til dommerne kommer en av dagene. Det må ikke følges.

2. Da det rår en del uklarhet om hvorvidt dommere og andre offentlige tjenestemenn har plikt til å fungere under okkupasjon eller om de har adgang til å nedlegge sine stillinger uten å risikere straff, gjør en oppmerksom på at det i folkerettsteorien er praktisk talt enighet om at tjenestemennene ingen plikt har til å fortsette sitt arbeid under okkupasjonsstyret og fritt kan nedlegge sitt arbeid. Noen endring heri gjør selvsagt ikke den omstendighet at okkupasjonsstyret her i landet delvis utøves gjennom "norske" borgere, som har sine oppdrag fra okkupasjonsmakten.

Gisler. Statstjenestemenn er særlig utsatt for å bli tatt som gisler av tyskerne og hjemlige nazister i de besatte land. Især når den tid nærmer seg at tyskerne må slippe taket på de land de har hørtatt, arresterer de bl.a. fremstående statstjenestemenn som de søker å bringe med seg ved evakueringen.

Motivet er delvis ønsket om å ha gisler og delvis håpet om å lamme det lovlige styre som kommer etter dem. Både fra Frankrike, Belgia og Holland og nå sist fra Nord-Finnland har vi etterretninger om at statstjenestemenn blir slept med når tyskerne må trekke seg tilbake. Vi må derfor være forberedt på lignende aksjoner i øket målestokk også hos oss.

Det sier seg selv at nazimyndighetene ikke kan vente at de gjenværende tjenestemenn skal øke sine anstrengelser for å overta arbeidet etter de av sine kolleger som er arrestert eller avskjediget av politiske grunner. Og blokaden av offentlige stillinger er mer nødvendig enn noen gang - som et mottrekk mot nazistenes hensynsløshet mot statstjenestemennene i Norge og i de andre besatte land.

Innenriksdepartementet. Natt til 10. oktober og samme dags formiddag ble 6 funksjonærer i Innenriksdepartementet arrestert av statspolitiet og kort etter sendt i konsentrasjonsleir. Blandt de arresterte er en opportunist som lenge var medlem av NS og som av den grunn har innehatt flere stillinger samtidig og også ellers har fått lønnsmessige fordeler. De øvrige fem, nemlig tidligere rådmann Halmrast i Bærum, sekretærene A. Roll Matthiesen og T. Bull Njå samt assistentene Østbye og frk. Tharaldsen er ved beslutning av statspolitijef Marthinsen "sikret" for 6 mndr. Det er neppe grunn til å tro at statspolitiet har funnet på dette av seg selv. Nei, det er nok fra NS hold i departementet at ofrene er utpekt.

Norsk arbeidsliv idag. Blokaden av offentlige stillinger er for tiden meget effektiv når det gjelder stillinger i det juridiske embetsverk. En rekke sorenskriverembeter og dommerfullmektigstillinger står ubesatt. Enkelte steder kan juridiske forretninger overhodet ikke utføres da både sorenskriver og dommerfullmektig er arrestert eller avskjediget og nye folk ikke har kunnet skaffes. Justisdepartementets forsøk på å beordre unge jurister til dommerfullmektigstillingene faller som regel meget uheldig ut. Det er sogar i et par tilfelle kommet derhen at den som beordres, er blitt avhentet av statspolitiet og under politieskorte er ført til vedkommende dommerkontor, hvor han er blitt avlevert til sorenskriveren mot kvittering. Hvorpå han forutsettes å skjøtte sin stilling lojalt og samvittighetsfullt.

Også de enkelte partimedlemmer har sine vanskeligheter - og løser dem i den nye tids ånd. "Politipresident" Askvig har som så mange andre av den nye tids tilhengere vanskelig for å få hushjelp. For kort tid siden fikk noen av vaskekonene ved Oslo politikammer ordre fra politipresidenten om å gå hjem til ham og ta storvask. Da de nektet å etterkomme ordren ble de avhentet av politiet og måtte vaske hr. Askvigs skittentøy under politioppsyn.

Transportvanskelighetene. Vi får stadig høre at det er vanskeligheten med transporten som er skyld i den dårlige forsyningssituasjon f.eks. når det gjelder poteter og brensel, ja selv sukermangelen skal skyldes mangel på drivkraft ved transporten til detaljistene. Det faktiske forhold er imidlertid at knottproduksjonen er mer enn stor nok til å dekke norsk behov. I oktober 1944 er den beregnet til 1.090.000 hl. Herav tar lastebiler som kjører for tyskerne 230.000 og Wehrmacht 130.000 hl. Andre tyske rekvisisjoner beløper seg til 160.000 hl. slik at tyskerne tar ialt 520.000 hl. eller 48 % av den beregnede produksjon i måneden. Bli produksjonen mindre enn anslått tar tyskerne allikevel hva de har forlangt. Vi nevner i denne forbindelse også at den tyske rekvisisjon av motorvogner (person- og lastebiler) i okkupasjonstiden omfatter 25.000 - 30.000 vogner.

Sosial Trygd, som er et fagblad for syke- og ulykkestrygden og for Riks-trygdeverkets offisielle meddelelser er innstillet fra oktober d.ø. Det er et lite månedshefte som utgis av Trygdekassenes landsforening, og det er av den største betydning for administrasjonen av de sosiale trygder. Det er "pressedirektør" Beggerud som har stanset det med følgende melding til Landsforeningen: "På grunn av den prekære papirsituasjon ser Pressedirektoratet seg nødsaget til å bestemme at tidsskriftet Sosial Trygd straks slutter å utkomme."

Den virkelige grunn er nok at S.T. i sitt siste nummer inneholdt en artikkel om "Trygdekassene tilhører saniteten" - en saklig utredning om bestemmelsene i § 69 i syketrygdloven om trygdekassenes taushetsplikt. Dette gamle prinsipp et om trygdekassenes taushetsplikt når det gjelder opplysninger om de trygdedes og deres arbeidsgiveres forhold er anerkjent i alle lands sosiallovgivning. Hos oss er dessverre disse opplysninger blitt misbrukt på forskjellig vis av de nye makthavere.

Reisereguleringen ble satt i verk ved påsketider 1943 og var offisielt begrundet med at den skulle tilgodese godstrafikken og de nyttige reiser. I virkeligheten var den satt i scene av Gestapo ene og alene for å hjelpe politiet i jakten på gode nordmenn. De norske trafikkmyndigheter som ikke hadde fått anledning til å uttale seg på forhånd var i virkeligheten mot reguleringen. Det ble påvist at denne ikke kunne lede til noen innskrenkninger i toggangen eller i antallet av vogner i de enkelte tog. Det samme gjalt rutebilenene.

Senere er det som kjent kommet nye folk med den rette innstilling innen trafikketaten. De mente også å kunne løse denne sak. Etter forslag av generaldirektør Vik i Statsbanene og generaldirektøren for transport mm. L'Orange, sendte Trafikkdepartementet i høst en inntrengende henstilling til tyskerne om å oppheve reguleringen. Det ble påvist at reguleringen ikke har medført noen vesentlig skjerpelse av kontrollen med reiser i "illegale" øyemed. Helt arbeidet som er nedlagt i denne reiseregulering er betegnet som fullstendig borthastet. Det er regnet ut at reguleringen koster ca. 250.000 dagsverk årlig. Det er førstnevnte å se så meget arbeidskraft gå til spille - heter det i henstillingen - nå da det gjelder å konsentrere seg om oppgaver som er livsviktige og tjener til å nå det mål som alle tenkende mennesker går inn for, nemlig å vinne krigen. Resultatet ble som kjent en ytterligere skjerpelse av reisereguleringen. Et typisk eksempel på hva vår "nasjonale" regjering kan oppnå overfor okkupasjonsmakten.

Hvor blir kjøttet av? Vi har hatt anledning til å gjøre oss kjent med en oppgave over antall slakt som er tilført Oslo slaktelhus i tiden 2. juli-20. juli 1944. Av oppgaven fremgår også hvor meget av det tilførte kvantum er gått til norsk forbruk. Tallene taler for seg selv.

Storfe.....	tilførsel: 13.232 stk.	norsk forbruk: 1.219 stk.
Hest	" 1.430 "	" 1.220 "
Gris	" 995 "	" 213 "
Sau og gjeit	" 4.893 "	" 898 "
Spe- og gjødkalv..	" 32.817 "	" 31.936 "

Av det tilførte kvantum kalvekjøtt utgjør den aller vesentligste del (nemlig 30.342 stk.) spekalv. I ernæringsmessig henseende er dette det minst verdifulle av det kjøtt som tilføres slaktelhusene og det er forsåvidt betegnende at vi får oss tildelt så stort kvantum innen denne gruppe.

Medlemskontingent og nydelsesmidler. Følgende brev trenger ingen kommentar: Fra N.S. Majorstua Lag Til medlemmene i Majorstua lag. Utdeling av tobakk- og brennevinskort foregår i Bogstadveien 39 tirsdag den 19. ds. kl. 19-21. Gamle tobakk og brennevinskort medbringes samt medlemsbok. Medlemskontingent betales ved fremmøte.

Hcil og sæl. R. Haug-Nielsen
lagfører.

Carl Jenner

Befrielsen av Norge er begynt. Russiske tropper har jaget tyskerne ut av Kirkenes og store deler av Varanger. H.M.Kon en har i den anledning holdt en tale over London radio og fremholdt at de russiske tropper kommer som våpenbrødre i kamp mot den felles fiende, at de samarbeider med norske troppeavdelinger og at det er alle nordmenns plikt å understøtte befrielsen på enhver måte. Denne oppfordring har en særlig adresse til de offentlige tjenestemenn. I henhold til avtalen mellom den russiske og den norske regjering skal norsk administrasjon gjenopprettes i de befriede områder så snart den militære situasjon tillater det. Det vil derfor være av den største betydning om offentlige tjenestemenn overalt kan stå klar til å overta hvervet. Tyskernes brutale krav om tvangsevakuering av Finnmark er sikkert fremsatt bl.a. for å hindre en slik medvirkning. Vi har hatt anledning til å se et telegram fra en kommunal tjenestemann i en av byene nordpå. Det taler sitt eget tydelige språk og lyder slik:

"Styresmannen for Finnmark har ved forordning 17/10 bestemt at bl.a. kommunens fastlønte funksjonærer som tjenesteplikt har å evakuere sydløst etter nærmere bestemmelse av tidspunktet, som muligens er nær forestående. Når dette skjer vil altså byen bli uten brannvern, tross de fleste ønsker å bli på sin post sammen med den alt overveiende del av befolkningen. Utviklingen i Nord-Norge er et varsel til hele landet om stadig å være på vakt. Også for oss lenger sydpå kan befrielsen komme helt plutselig. Men vi må være forberedt på tyske motforanstaltninger av den mest desperate og umenneskelige art. Var derfor alltid klar til å møte uventede situasjoner og til å gjøre en avgjørende innsats for fædrelandet.

Krigs- og etterkrigsproblemer. Ettersom krigen med raske skritt nærmer seg sin avslutning, oppstår etterkrigsproblemer en stadig mer fremskutt plass i diskusjonen - både mann og mann imellom og i den frie presse. På bakgrunn av det man har kunnet iakttå av utviklingen i de land som allerede er befrikk, er politiske og sosiale spørsmål rykket inn i brennpunktet for interessen - også hos mange som tidligere ikke har interessert seg for politikk eller samfundsspørsmål. Denne økende, åndelige beredskap er i og for seg et gladelig fenomen som lover godt for gjenreisningen og den videre utbygging av vårt demokratiske samfund etter krigen. Men det bør fremheves at diskusjonen av etterkrigsproblemer ikke er av det gode forsåvidt den leder interessen bort fra de aktuelle oppgaver som krigen stiller oss overfor idag. Fienden er ennå ikke slått, oppgjørets siste fase vil stille både utefront og hjemmefront overfor hardere kamper og større prøvelser enn noen gang tidligere under krigen. Alt som er egnet til å svekke vår årvåkenhet i kampen eller undergrave den jernharde solidaritet som er en forutsetning for at vi kan stå imot nasistenes trykk, må bannlyses så lenge kampen varer. I den senere tid har det i den almindelige diskusjon kunnet spores antydninger til en frøntdannelsel på tvers av hovedkamplinen og til hevdelse av særinteresser og politiske standpunkter med sikte på etterkrigstiden. En slik diskusjon gir ikke uttrykk for andre motsetningsforhold enn dem som er naturlige og nødvendige i et moderne samfund og det er demokratiets uavverdlige styrke at problemene åpent kan drøftes mellom de interesserte parter. Tilspissingen i diskusjonen kan derfor sikkerlig ikke sees som uttrykk for noen avslapping i kampen, men snarere som utslag av en i og for seg naturlig selierstrygghet. Allikevel er tendensen farlig - fordi den kan lede oppmerksomheten bort fra de aktuelle oppgaver og ennå mer fordi ethvert tegn på motsetningsforhold innen hjemmefronten øyeblikkelig blir utnyttet av nasistene i deres undergravningsarbeid. Heller ikke for oss statstjenestemenn er tiden inne til å fremsette noen krav i tilslutning til de problemer som gjør seg gjeldende spesielt for oss i denne tid. Her er i bare i all korthet nevnes et par av de forhold som særlig oppbar sinnen innen vår stand og hvor det vil bli nødvendig å finne en løsning når tiden er inne. Ett krav tør vi allerede nå sette fram, fordi